

Brussel Stedenbouw en Erfgoed

Directie Cultureel Erfgoed

De Heer Thierry WAUTERS

Directeur

Kunstberg 10-13

B - 1000 BRUSSEL

Brussel, 08/04/2025

O/Ref. : AUD20023_740_PUN

Behr. : AH

U/Ref. : 2232-0011/03/2025-095PR

Corr DCE: C. Criquilion

NOVA : 02/PFU/1973264

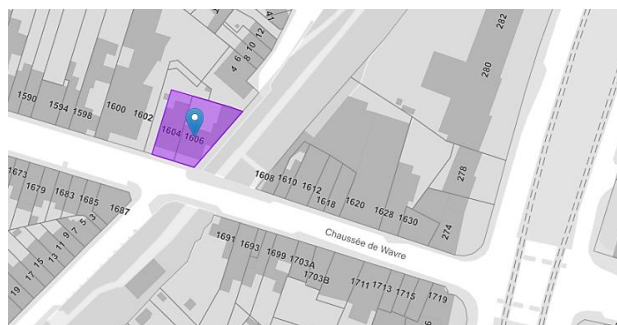
OUDERGEM. Waversesteeweg, 1606

(= dubbelwoning ingeschreven op de bewaarlijst als geheel)

UNIEKE VERGUNNING : Restaureren van het buitenschrijnwerk van de voorgevel en plaatsen van voorzetramen**Eensluidend advies van de KCML**

Meneer de Directeur,

In antwoord op uw brief van 26/03/2025, sturen wij u het **eensluidend gunstig advies met voorwaarden** dat de KCML over bovengenoemd onderwerp uitgebracht heeft tijdens haar vergadering van 02/04/2025.

ERFGOEDCONTEXT

Gevels van de panden aan de Weversesteeweg 1604 (links) en 1606 (rechts) (© urban.brussels) en inplanting (© Brugis)

Het besluit van 22/09/1994 plaatst de totaliteit van de dubbelwoning gelegen aan de Waversesteeweg 1604-1606 te Oudergem als geheel op de bewaarlijst.

(https://doc.patrimoine.brussels/REGISTRE/AG/012_009.pdf)

Het pand dateert uit het einde van de 17de eeuw en behoort tot de oudste bewaarde gebouwen van Oudergem. Het vormt een karakteristiek voorbeeld van de traditionele plattelandsarchitectuur uit die periode. Vermoedelijk maakte het oorspronkelijk deel uit van een hoeve die toebehoorde aan het Rood Klooster. Begin 20ste eeuw kreeg het een nieuwe functie als *laiterie*.

Tussen 1905 en 1925¹ werd het pand opgedeeld in twee woningen. Het volume bleef daarbij behouden, maar de straatgevel onderging enkele aanpassingen. In het rechterdeel (het huidige nr. 1604) werden een zesde raamtravee en een voordeur toegevoegd. De gevels werden gecementeerd en voorzien van schijnvoegen.

¹ (de archeologische atlas geeft 1908 als datum voor deze splitsing)

Foto van de boerderij uit het begin van de 20ste-eeuw, toen het nog één gebouw was en dienst deed als La laiterie du Pont, langs de spoorlijn Brussel-Tervuren (Delcampe.net)

Op oude postkaarten van de *Laiterie du Pont* is te zien dat de gelijkvloerse verdieping in die periode al guillotineramen had en dat alle ramen voorzien waren van glas-in-lood. Het bestaande schrijnwerk van het nr. 1604 dateert dus ogenschijnlijk uit de late 19de of vroege 20ste-eeuw.

Detail postkaart (©Delcampe.net)

AANVRAAG

Het ontwerp beoogt de restauratie van het buitenschrijnwerk van de voorgevel (voor deur, beide guillotineramen op de gelijkvloerse verdieping en de drie ramen op de eerste verdieping) van het huis nr. 1604, met verbetering van hun akoestisch en thermisch comfort.

Foto van de bestaande toestand en opties 1 en 2 van het gevelontwerp, uit het aanvraagdossier

Er worden twee opties naar voor geschoven:

Optie 1: Behoud en restauratie van het bestaande schrijnwerk en glas-in-lood, en toevoegen van performante binnenramen in staal of aluminium. Storende latere toevoegingen, zoals de aluminium opzetkaders, worden gedemonteerd en verwijderd. Het badkamerraam wordt vernieuwd naar bestaand model en uitgerust met dun dubbel glas waarbij het gerestaureerde glas-in-lood gerecupereerd wordt. Deze optie geniet de voorkeur van de bouwheer die veel waarde hecht aan de glasramen en aan de esthetiek van de bestaande ramen.

Optie 2: Vervangen van al het buitenschrijnwerk door T-ramen met helder glas, in overeenstemming met de aanpalende woning op nr. 1604. De ramen worden voorzien van akoestische dubbele beglazing en uitgevoerd met hol-bol-profielen en invisivent-roosters.

Deze optie werd uitgewerkt op vraag van de DCE vanuit de motivatie deze vormgeving beter aansluit bij de oorspronkelijke landelijke typologie van het gebouw.

Bestaande toestand van de voordeur en ontwerptekening van de inkomzas, uit de aanvraag

De voordeur blijft behouden en wordt opnieuw geschilderd. De bestaande sas in de hal wordt vervangen door thermisch/akoestisch performant schrijnwerk in wit geschilderd hout, waarin ook technische elementen en aansluitingen worden geïntegreerd.

Tijdens de werken zal stratigrafisch onderzoek worden uitgevoerd op de bestaande profielen om de definitieve kleur te bepalen. Voorlopig gaat de vergunningsaanvraag uit van het behoud van de huidige kleur.

ADVIES VAN DE KCML

De KCML formuleert over de aanvraag een eensluidend gunstig advies met voorwaarden.

De KCML vraagt te opteren voor de optie om het bestaande schrijnwerk met glas-in-lood te restaureren en aan de binnenzijde te voorzien van achterzetramen. Die optie verdient de voorkeur omwille van het erfgoedkundig belang van de ramen : de guillotineramen verwijzen naar het historische gebruik van de gelijkvloerse verdieping als gelagzaal van de *laiterie* aan het begin van de 20ste eeuw. Ze zijn materiaaltechnisch van mooie kwaliteit en het glas-in-lood is daarbij een karakteristiek element dat sinds eind 19de – begin 20ste eeuw in alle ramen van de voorgevel aanwezig is. Bovendien is het schrijnwerk vrij goed bewaard waardoor restauratie perfect mogelijk is.

De KCML vraagt bij die restauratie volgende punten in acht te nemen :

- het houtwerk moet manueel worden gedecapeerd, en niet met een brander, zoals voorgesteld in de beschrijvende meetstaat; er moet van de gelegenheid gebruik worden gemaakt om de stratigrafie te onderzoeken en eventueel naar een historische kleur terug te keren (in samenspraak met de DCE);
- om de coherentie van de straatgevel te bewaren, is het raadzaam om voor het badkamerraam dezelfde aanpak te hanteren als voor de twee aangrenzende ramen op de eerste verdieping (restauratie en achterzetraam) zodat een uniform gevelbeeld is geborgd.
- met betrekking tot de achterzetramen dienen de details en de definitieve materiaalkeuze (aluminium of staal?) op voorhand ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de DCE. Er kan ook overwogen worden om binnenramen met een onderverdeling te voorzien (i.p.v. één grote opendraaiende vleugel) voor een

groter gebruiksgemak. In elk geval moet daarbij worden gezocht naar een indeling die de waarneming van de gevel en het buitenschrijnwerk niet verstoren.

De KCML stemt tot slot in met de vernieuwing van de inkomsas, maar vraagt om het ontwerp te verfijnen voor een discretere integratie in het interieur (het huidige voorstel oogt nogal zwaar). Er kan ook overwogen kunnen worden om het bestaande schrijnwerk te behouden en te optimaliseren. Het definitieve voorstel en bijbehorende uitvoeringstekeningen moeten vooraf ter goedkeuring worden voorgelegd aan de DCE.

Hoogachtend,

G. MEYFROOTS
Adjunct-secretaris

S. VAN ACKER
Voorzitter

Kopie : cricquillon@urban.brussels ; edesart@urban.brussels ; jvandersmissen@urban.brussels ; restauratie@urban.brussels ; crms@urban.brussels